Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta 25.11.2024 Asiantuntijakuuleminen HE 149/2024 vp

Erikoislääkäri, LT Antti Silvoniemi

TYKS Salon sairaala / Varsinais-Suomen hyvinvointialue

TYKS Salon sairaalassa on ollut hyvä toiminnallinen tilanne

- Henkilökunnan riittävyys ei ole juurikaan aiheuttanut toiminnallisia haasteita, lääkäreistä ei ole ollut pulaa
- Erikoissairaanhoidon päivystäjinä tai yöpäivystäjinä ei ole koskaan käytetty vuokralääkäreitä
- Muutakaan vuokratyövoimaa ei ole tarvittu erikoissairaanhoidossa
- Lääkärien ja sairaanhoitajien vakanssit on saatu hyvin täytettyä ja henkilökunta on ollut sitoutunutta ja pitkäaikaista
- Kaikki toiminta toteutuu tiiviissä integraatiossa TYKS Kantasairaalan kanssa (yhteinen budjetti, yhteiset lähetelistat, hoitojonot, hoitokäytännöt ja paljon yhteistä henkilökuntaa)

TYKS Salon sairaalan alasajo tuli yllätyksenä

- Alkuvuonna 2024 esiintyi huomattavia haasteita tiedottamisessa
- Vasta hallituksen esityksen luonnoksen 21.5.2024 tekstistä kävi ilmi, että myös perusterveydenhuollon yöpäivystystä suunnitellaan kiellettäväksi Salossa
- Saloon rakennetaan kuitenkin 60 miljoonan euron hintaista uutta sairaalarakennusten kokonaisuutta.
- Muutamien muiden lakiesityksen kohteena olevien kaupunkien osalta on päivystysten lopettamisesta keskusteltu jopa 10 vuoden ajan. Näihin kaupunkeihin on haettu ja saatu useitakin kertoja STM:n poikkeuslupia perusterveydenhuollon ympärivuorokautisten päivystysten jatkamiseen.

Hallituksen esityksen HE 149/2024 laskelmissa oli vakavia puutteita ja väärinkäsityksiä

- Päivystysten lopettamisesta koituva siirtyvien kustannusten säästöpotentiaali laskettiin imaginaarisesti arvioimalla osuudet sairaaloiden kokonaiskustannuksista
- TYKS Salon sairaalan kohdalla tämä johti huomattavan virheellisiin lukemiin. HE:ssa esitettiin säästöjen olevan n. 5 M€
- Varhan omien laskelmien mukaan säästöjä koituu n. 1 M€ (päivystävien lääkäreiden ja yöpäivystyksen sairaanhoitajien palkkakustannuksista, laboratorion ja kuvantamisen valmiudesta sekä vartiointikustannuksista)
- Vastaavasti ensihoidon ja kiirevastaanottojen lisäämisestä aiheutuu n. 1 M€:n lisäkustannukset

HE:n kuvailemalta uudenlaiselta sairaalalta puuttuu reaalimaailman esikuva

- Sairaalassa ei olisi varsinaista ympärivuorokautisesti toimivaa päivystyspoliklinikkaa vaan klo 07-22 toimiva kiirevastaanotto
- Sairaalassa saisi kuitenkin toimia erikoissairaanhoidon vuodeosasto ja jopa valvontayksikkö, joita voisi päivystää läsnä oleva etupäivystävä lääkäri ja takapäivystäjät ympäri vuorokauden
- Sairaalaan ei voitaisi ottaa uusia potilaita päivystyksen kautta klo 21-07
- Kuinka tämä voisi mitenkään olla kustannustehokasta?

Lakiluonnoksen esittämä muutos olisi hyvin erilainen eri sairaaloissa

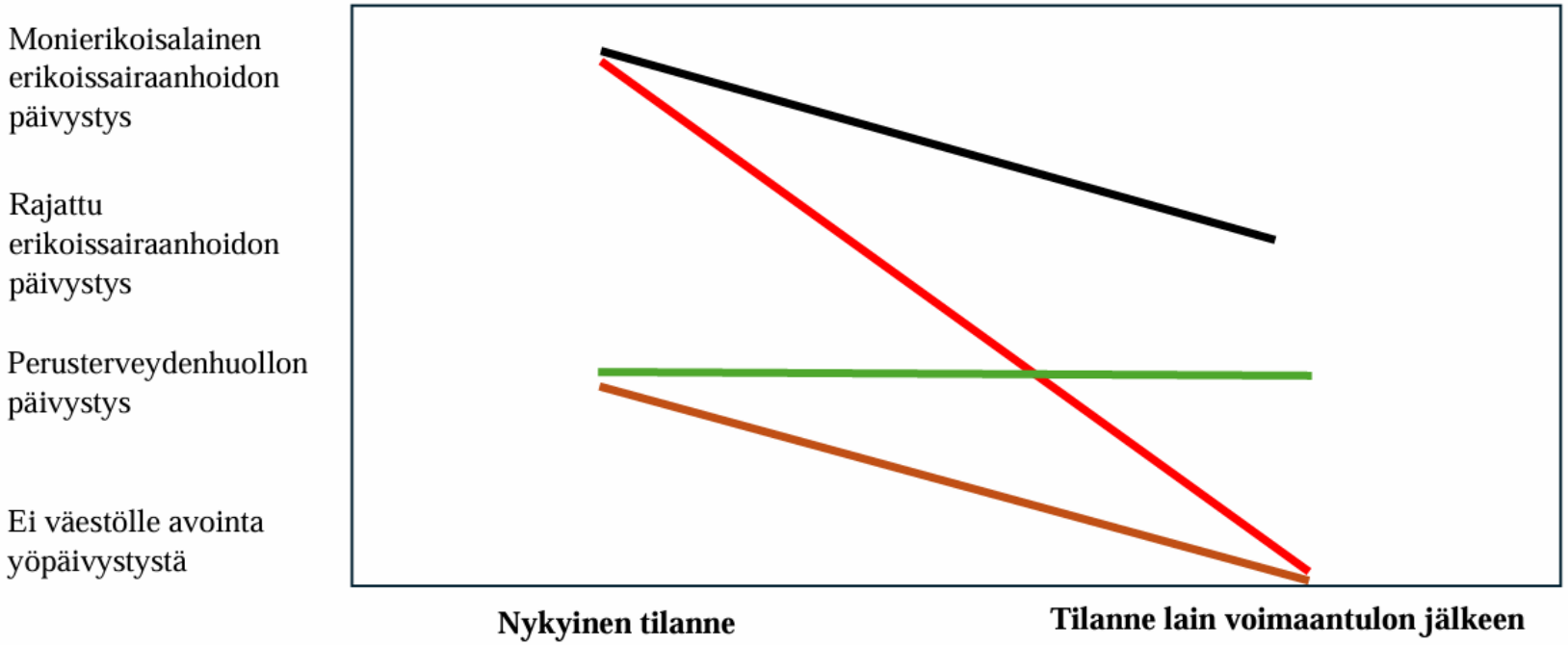

musta = Kemi ja Savonlinna
vihreä = Pietarsaari
punainen = Salo ja Oulainen
ruskea = Iisalmi, Varkaus ja Raahe

(Kouvolan päivystys on erikoistapaus ja sijoittuisi lähimmäksi vihreää kuvaajaa)

Erikoissairaanhoidon vuokratyövoiman kustannuksia v. 2023

- Savonlinna — Akuuttilääketiede 2,06 M€ + muut alat 4,01 M€
- Kemi — Kokonaisulkoistettu, kustannuksia ei mainita
- Valkeakoski — Päivystys 1,95 M€ + muut alat 0,006 M€
- Oulainen — Päivystys on 100%:sesti ulkoistettu, hintaa ei mainita
- **Salo** — **0 €**

Perusterveydenhuollon päivystyksistä mm. Kouvolan Ratamokeskuksessa on tarvittu v. 2023 vuokratyövoimaa 5,05 M€:lla.

Lähde: STM :n dokumentit ”Kuvaukset PTH-päivystysyksiköiden toiminnasta 22.04.2024” ja ”Kuvaukset sairaaloiden toiminnasta YTA-alueittain 22.04.2024”.

Suosittelen kohteliaimmin, että StV harkitsee selvityksen pyytämistä STM:ltä:

1) Miksi sairaaloiden säästöpotentiaalia ei arvioitu ollenkaan sairaaloiden nykytilanteen tehokkuuden perusteella?

2) Miksi sairaaloiden säästöpotentiaalia ei arvioitu ollenkaan vallitsevien työvoimaolosuhteiden perusteella?

3) Miten STM perustelee, että aiemmin päivystysaseteuksessa edellytettiin sairaalassa olevan yöpäivystys, jotta voitaisiin harjoittaa kirurgiaa ja nyt yhtäkkiä asia käännetään päinvastoin?

4) Miksi HE:ssä esitetään, että esimerkiksi Salossa voitaisiin jatkaa sisätautien vuodeosastotoimintaa, mutta laskelmissa ei huomioida potilaiden merkittävää kuljetustarvetta Turusta takaisin Saloon?

5) Miksi STM ei huomioi, että TYKS Salon sairaalan toimintojen alasajo tulee todennäköisesti aiheuttamaan vuokratyövoiman käytön tarvetta?

Lakiesitystä voidaan muuttaa TYKS Salon sairaalan osalta lain rakenne säilyttäen

1) Lain toimeenpano luonnoksessa esitetyssä muodossa ei tuota säästöjä vaan lisää kustannuksia ja aiheuttaa henkilökuntapulaa Varsinais-Suomessa.

2) Varha on tuonut selkeimmin esille, miten suurta haittaa TYKS Salon sairaalan alasajosta on hva:lle sekä toiminallisesti että taloudellisesti.

3) TYKS Salon sairaalan alasajo olisi Oulaisten sairaalan ohella kaikkein rajuin.

4) Salossakin tehtäisiin voimakkaita supistuksia, jos vuodeosastohoitoa vaativa kirurgia ja kirurginen päivystys määrättäisiin lopetettavaksi.

5) HE:n valmistelua vääristivät jopa kolminkertaisesti liian pienet toimintaluvut TYKS Salon sairaalan päivystyksestä.

6) Hva:n autonomian säilyminen sairaalaverkkoratkaisussa voidaan tarjota insentiivinä siitä, että on onnistuttu hankkimaan ja säilyttämään riittävästi omaa henkilökuntaa.

7) TYKS Salon sairaalan toimintaa voidaan myös edellyttää tarvittaessa asetuksella määräajoin tarkasteltavaksi kuten Varha lausunnoissaan esittää.

Tunnet sen.